

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

การประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ, สำนักงาน. แผนพัฒนาการศึกษาและคำขอตั้ง
งบประมาณประจำปี 2527. ฝ่าสมแผนและงบประมาณ, 2535.

กิตติชาติ บุญเชื้อ. "กลุ่มทักษะภาษาไทย" ใน หลักสูตรประถมศึกษา 2521: ทฤษฎีและ
แนวปฏิบัติ กรุงเทพมหานคร: สารมวลชน แผนกการพิมพ์, 2520.

จำเนียร ช่วงโชติ. จิตวิทยาการรับรู้และการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2519.

ชลอ พงษ์สามารถ. ศิลปะสำหรับครูมัธยม. กรุงเทพ : วิทยาลัยครูสวนดุสิต, 2526.

ชวลิต ดาบแก้ว. วิธีการสอนศิลปศึกษา: ภาคทฤษฎีและแนวปฏิบัติตามหลักสูตรประถมศึกษา
พ.ศ.2521. กรุงเทพมหานคร: โอเคชั่นส์โตร์, 2525.

ชัยณรงค์ เจริญพานิชกุล. พัฒนาเด็กด้วยศิลปะ. กรุงเทพมหานคร: รักรุก, 2533.

นิพนธ์ ทวีกาญจน์. 3 มิติทัศนะทางศิลปะและศิลปศึกษา. หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการ
ฝึกหัดครู, 2530.

นิภาพรณ กุลดิลก. แนวการสอนทัศนศิลป์. ใน ครูศิลป์. กรุงเทพมหานคร:
เจริญวิทย์การพิมพ์, 2529.

นิรมล ตีรณสาร สวัสดิบุตร. ศิลปศึกษากับครูประถม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ตีรณสาร,
2525.

ประคอง กรรณสูตร. สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ครูสภา, 2523.

ประเทิน มหาจันทร์. ศิลปะในโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
โอเคชั่นส์โตร์, 2531.

ประภัทรสร นิสมธรรม. ศิลปะเด็กเชิงจิตวิทยา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ครูสภา, 2523.

ประสงค์ นิ่มมา. เปรียบเทียบผลการใช้สไลด์ที่สร้างขึ้นจากภาพถ่าย ภาพวาดเหมือนและภาพ
วาดลายเส้น เป็นทัศนวัสดุประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.

ปริชญานันท์มหาดำเนินจิต. มศว.ประสานมิตร, 2517.

ประเสริฐ ศิลรักษา. จิตรกรรม. กรุงเทพมหานคร: โอ เอส การพิมพ์, 2528.

- ประจักษ์ สุระสุนานนท์. จิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช, 2521.
- ประวิทย์ แซ่เตีย และคณะ. การสำรวจปัญหาและความต้องการของนักเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนการสอนวิชาศิลปะศึกษา. ใน ศึกษาศิลปะ. โครงการทดลองการเรียนการสอนวิชาศิลปะศึกษาโรงเรียนสาธิตแห่งวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรุงสยามการพิมพ์, 2525.
- พรหมทิพย์ ศิริวรรณบุษย์. จิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพมหานคร : หน่วยเอกสาร คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.
- พีระพงษ์ กุลพิศาล. การรับรู้งานศิลปะ ใน 3 มิติทัศนศาสตร์ทางศิลปะและศิลปศึกษา. กรุงเทพมหานคร: หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู, 2533.
- _____. มโนภาพและการรับรู้ทางศิลปะ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, 2531.
- ภัทรา สุนทรทรัพย์. พัฒนาการทางศิลปะของเด็กไทยในชั้นประถมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสาธิตแห่งหนึ่งในจังหวัดพระนคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2505.
- มะลิฉัตร เอื้ออานันท์. เอกสารประกอบการสอนวิชาศิลปะ 408. ภาควิชาศิลปะและวัฒนธรรม คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.
- _____. ทฤษฎีความรู้และศิลปศึกษา. ภาควิชาศิลปะและวัฒนธรรม คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532.
- มงคล กว้างคณันท์. ผลของรูปแบบตัวชี้และความลึกต่อการรับรู้ความลึกในภาพ 2 มิติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.
- เลิศ อานันทนะ. แนวคิดใหม่เกี่ยวกับการสอนศิลปศึกษา วารสารวิทย์สาร. 24-(15 ก.ค.2516): กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์กราฟฟิคอาร์ต, 2516.
- _____. ศิลปะกับเด็ก. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์กราฟฟิคอาร์ต, 2518.
- วัฒนา อันตระรุทธะ. ถ้อยคำที่เด็กรู้จักและความสามารถทางการอ่านของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนประจำบาลและเทศบาล 2 แห่ง ของจังหวัดพระนคร. วิทยานิพนธ์ วิทยาลัยวิชาการศึกษา, 2509

- วิชากร, กรม. หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533).
กระทรวงศึกษาธิการ, 2533.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. ศิลปะเด็ก: ความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ. ใน ศิลปะเด็กกับความคิด
สร้างสรรค์และจินตนาการ. กรุงเทพมหานคร: อัมรินทร์การพิมพ์, 2529.
- วิรัตน์ พิชญ์ไพบูลย์. ศิลปะในโรงเรียนประถม. กรุงเทพมหานคร: เจริญวิทย์การพิมพ์, 2530.
_____. ความเข้าใจศิลปะ. กรุงเทพมหานคร : โทษวัฒน์พานิช, 2521.
- วิรุฒ ตั้งเจริญ. วิวัฒนาการศิลปศึกษา สุนทรียภาพของเด็กไทยในปัจจุบัน. เอกสาร
สัมมนาศิลปะ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ต้นอ้อ, 2532.
_____. ศิลปศึกษา. กรุงเทพมหานคร : วัฒนาอาร์ท, 2526.
- วุฒิ แตรสังข์. การศึกษาแบบสีและขนาดของภาพประกอบแบบเรขาคณิตที่นักเรียนชั้นประถมศึกษา
ตอนปลายชอบ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2514.
- ศรีธา นิยมธรรม และประภัสสร นิยมธรรม. พัฒนาการทางภาษา. กรุงเทพมหานคร :
ม.ป.ท., 2523.
- สวณา พรพัฒน์กุล, พัฒนาการทางถ้อยคำของนักเรียนในโรงเรียนของสถานเลี้ยงเด็ก
เปรียบเทียบกับนักเรียนในโรงเรียนสามัญ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา
ประสานมิตร, 2513.
- สมใจ สิกขิชัย. การพัฒนาเกณฑ์การประเมินภาคปฏิบัติวิชาศิลปศึกษา หน่วยการเรียนภาพ
ระบายสี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521
(ฉบับปรับปรุง 2533). วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
- สมทรัพย์ สุขอนันต์. ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการอ่านกับการเขียนคำกล่าของ
นักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย. ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2520.
- สุชาติ สุทธิ. ศาสตร์และความรู้ศิลปะ ครุศิลป์ 3. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาศิลปศึกษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.

- ไสว แก้วกล้า. การรับรู้ผลงานจิตรกรรมอิมเพรสชันนิสต์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532.
- อารี สุกฤษณ์. การวาดเขียน. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิมลวาทิต, 2528.
- อารี สุกฤษณ์ และวิรุณ ตั้งเจริญ. กิจกรรมสร้างสรรค์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มิติ, 2528.
- อำไพ ศิรณสาร. แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนศิลปะที่พึงประสงค์. ใน ครุศิลป์. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาศิลปศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- _____. ชวามุมมองการเรียนรู้อิสระ. ใน นิตยสารศิลปการประถมศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2534.
- อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน. ไคสแควร์ (Chi-Square). การทดสอบทางสถิติ กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดพันธ์พิบูลย์. (ม.ป.ป.)

ภาษาอังกฤษ

- Aaron, B.A. Child Language. New Jersey : Prentice Hall, Inc., 1971.
- Broudy, H.S. Enlightened Cherishing: An Essay on Aesthetic Education.
Urbana, University of Illinois Press, 1972.
- Chapman, Laura.H. Approaches to Art in Education. USA.Harcourt
Brach Javanovich., 1978.
- Collbert, B.C. The Relationship of Language and Drawing in Description
and Memory Tasks. Studies in Art Education. 25(1984): 84-91.
- Deporter, A., and Kavanaugh, D. Parameters of Children's Sentivity to
Painting Styles, Studies in Art Education. 20(1), 1978.
- Douglas N., Schwartz J., and Tayler J. The Relationship of Cognitive
Style of Young Children and Their Modes of Responding to
Paintings. Studies in Art Education. 22(1981): 24-32.
- Douglas, N., and, Schwartz J. The Effects of Teacher In-Service Education
on The Development of Art Ideas with 6 Year Old Culturally
Deprived Children Final Report of the SE.Education Laboratory.
December, 1969.
- Elkind, D.K., and Go, E. Studies in Perceptual Development :
II Part-Whole Perception. Child Development. 35(March, 1964):
81-90.
- Feldman, E.B. Art as image and idea. New Jersey: Frenctic-Hall Inc., 1967
Art.Criticism, reading. USA : National Art and Education
Association, 1978.

- Feldman, E.B. Varieties of Visual Experience. Englewood cliffs, New Jersey: Prentice-Hall, Inc., 1972.
- Feldmann, S.C. "Visual Perception of Children and Their Relation to Reading." Dissertation Abstracts International. 22 (October-November 1961) : 1084-1085.
- Francis, H. Language in Teaching and Learning. (Great Britan : Groge Allen & Unwin publishers, 1977) pp.23-28.
- French, J.E. Children's Preferences for Picture of Pictorial Pattern The Elementary School Journal. 53(October), 1952.
- Gaitskell, C.D. and Hurwitz, Al. Children and Their Art: Methods For Elementary School. Harcourt Brace Javanovich, Inc., 1958.
- Goins, T. Visual Perception Abillity and Early Reading Program. Supplementary Education Monographs. Chicago, 1958. pp.87.
- Hardiman, G.W. Influence of Style and Subject Matter on the Development of Children's Art Preferences. Studies Art Education. 19(1), 1975.
- Helen, B. The Developing Child. New York : Harper and Raw Publishers, Inc., 1981.
- Herberholz, D. Developing Artistic and Perceptual Awareness : Practice in the Elementary Classroom. Wim.C. Brown Publishers, 1985.
- Herberholz, D., and Herberholz, B. Artworks for Elementary Teachers: Developing Artistic and Perceptual Awareness. USA.: Wim. C. Brown Publishers, 1990.
- Holden, C.D. Which Look Faster Red or ? Presented in Advanced Art Education Class. Indiada University: Photocopical, 1982.
- Hurlock, B.,E. Child Development. New York : Mc Graw-Hill Book Company, 1978.

- Hurlock, Elizabeth B. Thaching Art to Children. Boston : Allyn and Bacon, 1959.
- Hurwitz, A. and Madeja, S. The Joyous Vision: Source Book for Elementary Art Appreciation. New Jersey: Prentice-Hall, Inc. Englewood Cliffs, 1977.
- Jefferson, B. Teaching Art to Children. U.S.A.: Boston, 1963.
- Johansen, P.O. An Art Appreciation-Oriented Teaching Model for Visual Aesthetic Education. Doctorate Disserration, Indiana University, 1978.
- _____. An Art Appreciation Teaching Model for Visual Aesthetic Education. Studies in Art Education. 20(1990): 4-13.
- Lansing, K.M. Art, Artists and Art Education. New York: Mc Graw Hall, 1969.
- Lee, M., D., and Rubin, B., J. Children and Language. Belmont : Wandswerth Publishing Company, 1979.
- Lowenfeld, V. Creative and Mental Growth. New York: Macmillan Publishing Company 1957.
- Martin, E., W., and Burns, C., S. Child Behavior and Development. New Jersey : Harcourt Brance and Company, 1959.
- McFee, J. Prepartion for art. San Francisco: Wadsworth, 1972.
- McFee, J. and Degge, R.M. Art, Culture and Environment: A Catalyst for Teaching. C.A.: Wadsoorth publishing Co., 1977.
- McVain, D.S. Art for Primary Grade. New York: GP. Putnams's sons, 1961.
- Menyuk, P. Sentences Children Use. Messachusetts, The M.I.T. Press, 1978.
- Mittler, G.A. Clarifying the Decsion-making Process in Art. Studies in Art Education. 25 (1983) : 14-22.

- Mattil E.L. and Marzzan,B. Meaning in Children's Art.
USA.: Prentice-Hall, 1981.
- Moore,B.E.A. Description of Children's Verbal Responses to Works of
Art in Selevted Grades one through twelve. Studies in Art
Education. 14(1973): 27-34.
- Onofrio D.,and Nodine., F. Children's Responses to Painting.
Studies in Art Education. 23(1981): 14-23.
- Osgood,C.E. Method and Theory in Experimental Psychology. USA.,1968.
- Parson, M.A. A Suggestion Concerning The Development of Aesthetic in
Children. Journal of aesthetic Education. 10(1977): 305-314.
- Rueschhiff, P.H. and Swatz, M.E. Teaching Art in The Elementary
School. New York: The Ronald Press, 1969.
- Sam, N.H. Written Language Development of Intermediate Grade School.
Dissertation Abstracts International., 1963.
- Schultz, H.A., and Shores, J.H. Art in The Elementary School. 7th
printing. Urbana: The Univesity of Illinois Press, 1954.
- Seefeld, C. The Effects of A Program Designed to Increase Young
Children's of Texture. Studies in Art Education. 20(1979): 40-43.
- Stivenni, N. Art and Education. USA.: Prentice-Hall, 1969.
- Yoo, H. Aamount of Pictorial Details and Perception of Depth
Cues on Two-Dimentional Surfaces By Young Children in Korea
and the United States. Doctoral Dissertation, The School
of Education. Indiana University, 1984.
- Valentine, C.W. The Experimental Psychology of Beauty. London :
Methuen, 1962.

- Wood, S.,B. Children and Communication : Varbal and Non-verbal.
Language Development. New Jersey : Prentice-Hall, Inc., 1976.
- Watson, R. Psychology of the Child. Tokyo: Poppan Company, 1965.
- Zelanski, P., and Fisher, M.P. The Art of Seeing. New Jersey:
Prentice-Hall, 1991.

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้ทรงคุณวุฒิคัดเลือกภาพงานศิลปะ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สัญญา วงศ์อร่าม
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. อาจารย์สมโภช ทองแดง
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. อาจารย์สมศักดิ์ ศิริวิโรจน์สกุล
โรงเรียนสาธิตแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม)

ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มะลิฉัตร เอื้ออานันท์
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปณรัตน์ พิชญ์ไพบุลย์
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. อาจารย์เพ็ญศรี กัณฑา
โรงเรียนสาธิตแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม)
4. อาจารย์พรมารินทร์ สุทธิจิตตะ
โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (ฝ่ายประถม)
5. อาจารย์วิรัตน์ คุ่มคำ
โรงเรียนวัดสี่สุก สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบข้อมูล

1. อาจารย์วิรัตน์ คุ่มคำ
โรงเรียนวัดสี่สุมัง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
2. อาจารย์ไพฑูริย์ พูลสุข
สำนักทดสอบทางสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ภาคผนวก ข

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

วิเคราะห์ความแตกต่างของการตอบสนองงานศิลปะโดยการพูดของนักเรียนประถมศึกษาชายและหญิง โดยใช้สูตรหาค่าไคสแควร์ (X^2)

สูตรการหาค่าไคสแควร์ (X^2)

$$X^2 = \sum \frac{(O_1 - E_1)^2}{E_1}$$

$$df = (R-1) (c - 1)$$

$$E = \frac{\text{จำนวนแถว } X \text{ จำนวน column}}{\text{จำนวนรวมทั้งหมด}}$$

$$O = \text{ความถี่ที่สังเกตได้}$$

$$r = \text{จำนวนแถว}$$

$$c = \text{จำนวน Column}$$

ภาคผนวก ค

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตัวอย่างภาพผลงานศิลปะ

(ภาพผลงานศิลปะที่ใช้เป็นเครื่องมือทดสอบจริงเป็นจิตรกรรมภาพสี จำนวน 3 ภาพ เป็นภาพซึ่งถ่ายจากภาพต้นแบบ ขนาด 10 x 12 นิ้ว)

คำชี้แจง

ในการดำเนินการทดสอบการตอบสนองงานศิลปะโดยการพูดของนักเรียน ดำเนินการทดสอบเป็นรายบุคคล ดังนี้

1. ผู้วิจัยสร้างความคุ้นเคยกับนักเรียนด้วยการพูดคุยก่อนทำการทดสอบ
2. ผู้วิจัยนำภาพผลงานศิลปะทั้ง 3 ภาพ คือ ภาพเหมือนจริง ภาพกึ่งนามธรรม ภาพนามธรรมให้นักเรียนดูทีละภาพ
3. ผู้วิจัยจะถามคำถามนักเรียนแต่ละคน ในการดูภาพแต่ละภาพ ด้วยคำถามจากชุดคำถามเหมือนกันโดยตลอดทั้ง 3 ภาพ
4. ผู้วิจัยทำการบันทึกเสียงนักเรียนตลอดการทดสอบตั้งแต่ต้นจนจบ
5. เวลาที่ใช้ในการทดสอบนักเรียนแต่ละคนประมาณละ 5 - 10 นาที

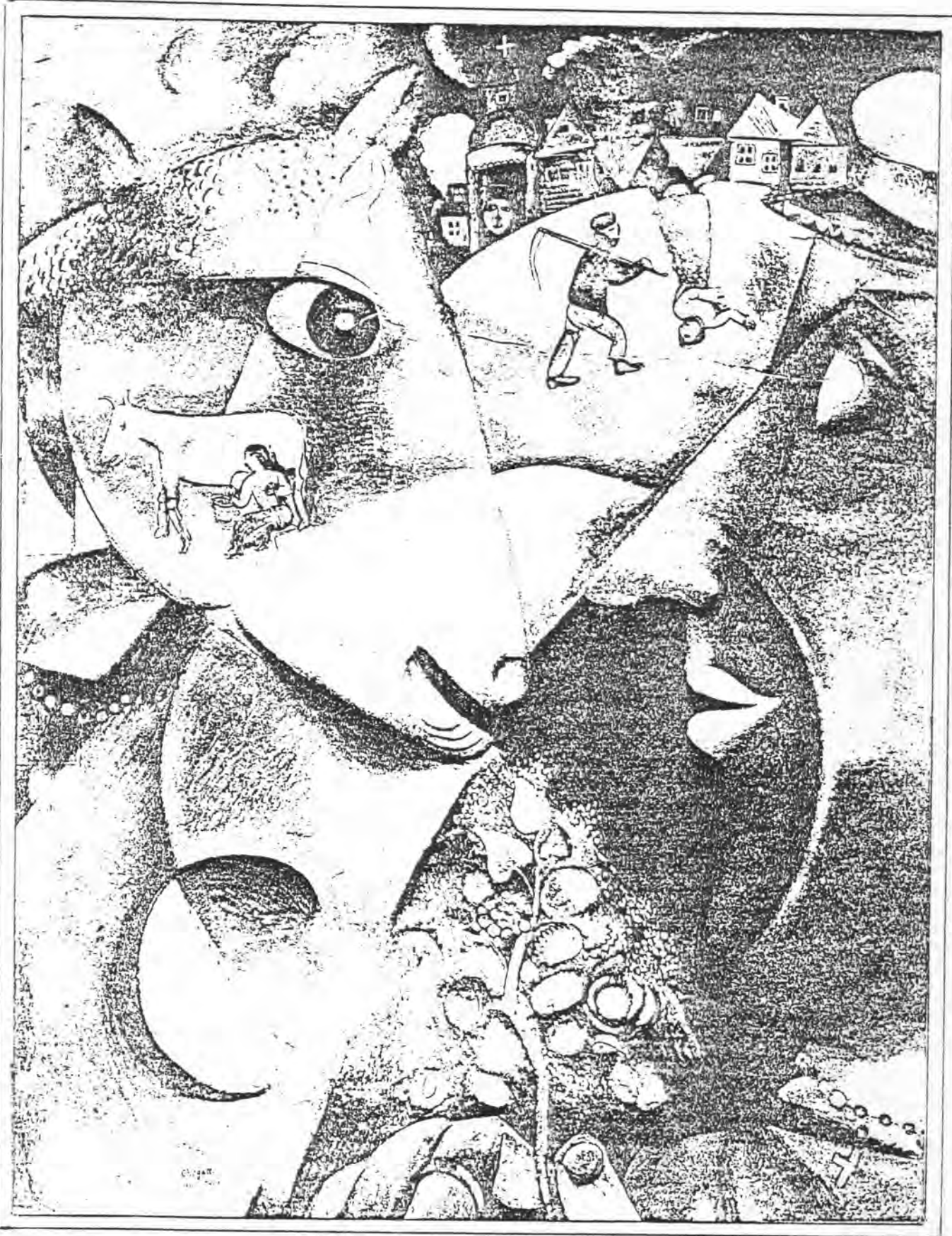
ภาพเหมือนจริง (Realistic)

↑ ภาพ The Family ของ Mary Cassatt (1887)

ภาพกึ่งนามธรรม (Semi - Abstract)

ที่ภาพ I and the Village ของ Marc Chagall (1911)

ภาพนามธรรม (Abstract)

4 ภาพ The liver Is the Cock's Comb ของ Arshile Gorky (1944)

ชุดคำถาม

คำชี้แจง คำถามในชุดคำถามนี้ ใช้ถามนักเรียนขณะที่ดูภาพงานศิลปะทั้ง 3 ภาพ โดยเริ่มจากคำถามหลักในชั้นที่ 1 การบรรยาย ภาพเรียงตามลำดับคำถามจนถึงชั้นที่ 4 การประเมินค่าหรือตัดสินในการดูภาพแต่ละภาพ จึงเริ่มถามคำถามหลักในชั้นที่ 1 ถึงชั้นที่ 4 ใหม่ ในการดูภาพต่อไปจนครบทั้ง 3 ภาพและเพื่อให้ได้ข้อมูลในการตอบสนองงานศิลปะโดยการพูดของ นักเรียนมากที่สุด ในการถามคำถามแต่ละชั้น ให้ใช้คำถามกระตุ้นซึ่งมีอยู่ในแต่ละชั้นถามนักเรียน จนกว่านักเรียนจะแสดงให้รู้ว่าไม่มีอะไรจะพูดอีก เช่นพูดว่า "หมดแล้ว" หรือ "ไม่มีแล้ว" เป็นต้น และในกรณีที่ถามคำถามหลักในแต่ละชั้นแล้วนักเรียนยังไม่พูดให้ถามซ้ำอีกครั้ง

หมายเหตุ 1. คำถามในชั้นที่ 2 การวิเคราะห์โครงสร้าง เมื่อถามคำถามหลัก แล้วนักเรียนยังไม่สามารถตอบได้ ให้ใช้คำถามชี้แนะถามนักเรียนด้วย

2. ในการดูภาพงานศิลปะให้นักเรียนเริ่มดูจากภาพเหมือนจริง ภาพกึ่งนามธรรม และภาพนามธรรม เรียงตามลำดับ

ชั้นที่ 1 การบรรยาย

- คำถามหลัก 1. นักเรียนเห็นอะไรในภาพบ้าง
- คำถามกระตุ้น 2. เห็นอะไรอีกหรือไม่

ชั้นที่ 2 การวิเคราะห์โครงสร้าง

- คำถามหลัก 1. นักเรียนคิดว่าส่วนต่าง ๆ ในภาพนี้เป็นอย่างไร
- คำถามชี้แนะ 2. สี เส้น รูปร่าง-รูปทรง ขนาด เป็นอย่างไร
- คำถามกระตุ้น 3. นักเรียนต้องการพูดถึงส่วนอื่น ๆ อีกหรือไม่

ชั้นที่ 3 การตีความ

- คำถามหลัก 1. นักวาดภาพอยากบอกอะไรกับนักเรียน
- คำถามกระตุ้น 2. นอกจากนั้นนักวาดภาพต้องการบอกอะไรอีกหรือไม่

ชั้นที่ 4 การประเมินค่าหรือตัดสิน

- คำถามหลัก 1. ภาพนี้ทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกอย่างไรบ้าง
- คำถามกระตุ้น 2. มีความรู้สึกอื่น ๆ อีกหรือไม่ แล้วทำไมจึงรู้สึกเช่นนั้น

แบบวิเคราะห์การตอบสนองงานศิลปะโดยการพูด

คำชี้แจง

แบบวิเคราะห์นี้ ใช้วิเคราะห์คำพูดของนักเรียนจากการทดสอบนักเรียนในการตอบสนองงานศิลปะโดยการพูด ซึ่งผู้วิเคราะห์จะต้องวิเคราะห์คำพูดของนักเรียนเป็นรายข้อ ตามเกณฑ์การพิจารณาการตอบสนองงานศิลปะโดยการพูดทั้ง 4 ชั้น

วิธีการนับจำนวนคำพูดของนักเรียนในแบบวิเคราะห์มีรายละเอียดดังนี้

ตรวจดูคำพูดของนักเรียนแต่ละคนจากแบบบันทึกคำพูด โดยตรวจดูทีละคำพูด ว่าตรงตามรายการการตอบสนองงานศิลปะ โดยการพูดในข้อใด ในแต่ละชั้น แล้วบันทึกตามจำนวนความถี่ของการพูด คำพูดที่พูดออกมา 1 ครั้ง นับความถี่เป็น 1 ถ้ารายการการตอบสนองงานศิลปะโดยการพูดในข้อใด ไม่มีคำพูดของนักเรียนตรงตามนั้น ให้นับความถี่ของการพูดเป็นศูนย์ (0) วิธีนับความถี่ของการพูดให้บันทึกเป็นจำนวนตัวเลขใส่ลงในช่อง "ความถี่ของการพูด"

รายการ	เกณฑ์การตอบสนองงานศิลปะ โดยการพูด	คำอธิบาย	ความถี่ของ การพูด
ขั้นที่ 1 การบรรยาย			
1.	บรรยายถึงชื่อวัตถุ สิ่งของ ต่างๆ ที่ปรากฏในภาพ ลักษณะของกิริยาท่าทาง สภาพการณ์ต่างๆ	พูดถึงชื่อของวัตถุสิ่งของ เช่น เสื้อผ้า กระจับปี่ โสนมแพะ รูปทรงเรขาคณิต ลักษณะของกิริยา ท่าทาง เช่น แม่อุ้มลูก ผู้หญิงรัดนมแพะ สภาพการณ์ต่างๆ เช่น การเลี้ยงลูก การเดินทาง ไปทำมาหากิน เป็นต้น.....	
2.	บรรยายถึงองค์ประกอบ- มูลฐานต่างๆทางศิลปะ คือ สี เส้น รูปร่าง-รูปทรง พื้นผิว แสง-เงา	พูดถึงเกี่ยวกับองค์ประกอบมูลฐานต่างๆทางศิลปะ เช่น สีแดง เส้นตรง รูปหน้าคน รูปทรงสี่เหลี่ยม พื้นด้านหลังชรุชระ เป็นต้น.....	
3.	บรรยายถึงเทคนิควิธีการ ในการสร้างงานศิลปะ	พูดถึงเทคนิควิธีการในการสร้างงานศิลปะ เช่น เป็นภาพวาดใช้วิธีวาดภาพทับกัน ซ้อนกัน วาดภาพ ให้เหมือนจริง วาดภาพโดยใช้ไม้บรรทัดช่วย ตีเส้น เป็นต้น.....	

รายการ	เกณฑ์การตอบสนองงานศิลปะ โดยการพูด	คำอธิบาย	ความถี่ของ การพูด
1.	<p><u>ขั้นที่ 2</u> <u>การวิเคราะห์โครงสร้าง</u></p> <p>การวิเคราะห์เกี่ยวกับการ เชื่อมโยงสิ่งต่างๆเข้า ด้วยกัน เป็นความสัมพันธ์ ขององค์ประกอบมูลฐานทาง ศิลปะ</p>	<p>พูดถึงลักษณะต่างๆ ของการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ ของ เส้น สี แสง-เงา รูปร่าง-รูปทรง พื้นที่ พื้นผิว (องค์ประกอบมูลฐานทางศิลปะ) เช่น หน้าคนเหมือนจริง สีสด เส้นคมชัด พื้นเรียบ เป็นต้น.....</p>	
2.	<p>การวิเคราะห์เกี่ยวกับหลัก การจัดองค์ประกอบทัศนศิลป์</p>	<p>พูดถึงหลักการจัดองค์ประกอบทัศนศิลป์ คือ ความสมดุลย์ ความกลมกลืน ทิศทาง สัดส่วน การตัดกัน ความเคลื่อนไหว ความลดหลั่น เช่น ผู้หญิงที่อยู่ด้านหน้าตัวใหญ่เกินไป (ทิศทาง สัดส่วน) สีที่ใบหน้าคนมืดเกินไป (สี น้ำหนัก ความสมดุลย์) สีในรูปสามเหลี่ยมกับรูปสี่เหลี่ยม ตัดกันดี (รูปทรง การตัดกัน) เป็นต้น.....</p>	

รายการ	เกณฑ์การตอบสนองงานศิลปะ โดยการพูด	คำอธิบาย	ความถี่ของ การพูด
	<p style="text-align: center;"><u>ขั้น 3</u> <u>การตีความ</u></p>		
1.	ตีความหมายที่เกี่ยวกับ เรื่องราวต่างๆ ที่ปรากฏ ในภาพตามที่ได้รับ	พูดถึงความหมายของเรื่องราวภายในภาพที่ เกี่ยวกับการกระทำ ธรรมชาติของสิ่งต่างๆ โดยอาศัยตามปรากฏการณ์ที่มองเห็นในภาพ เช่น แม่กำลังอุ้มลูก ภาพชีวิตชนบท ภาพรูปทรง- สามเหลี่ยมใหญ่มีรูปสี่เหลี่ยมและสามเหลี่ยมเล็ก ข้างใน เป็นต้น.....
2.	ตีความหมายที่เกี่ยวกับ เทคนิควิธีการในการสร้าง งานศิลปะ	พูดถึงความหมายของเทคนิควิธีการที่ใช้ในการ สร้างงานศิลปะ เช่น หมายถึงการระบายภาพคน ให้ดูเป็นธรรมชาติ เป็นต้น.....
3.	ตีความหมายภาพที่เห็นว่า เป็นสื่อสัญลักษณ์ มีความ- หมายแทนสิ่งใดสิ่งหนึ่ง	พูดถึงความหมายของภาพว่าเป็นสื่อสัญลักษณ์เพื่อ ต้องการบอกให้ทราบถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น เป็น ความหมายของความรัก หมายถึงความผูกพัน ในครอบครัว หมายถึงความรักระหว่างแม่กับลูก เป็นความหมายของความผูกพันกับธรรมชาติของคน ในชนบท เป็นการแสดงความแตกต่างของรูปทรง เป็นต้น.....

รายการ	เกณฑ์การตอบสนองงานศิลปะ โดยภาพพูด	คำอธิบาย	ความถี่ของ การพูด
1.	<p><u>ขั้นที่ 4</u> <u>การประเมินค่า หรือ</u> <u>ตัดสิน</u></p> <p>ประเมินค่างานศิลปะเกี่ยวกับ เรื่องราวของภาพ</p>	<p>พูดถึงคุณค่าของงานศิลปะเกี่ยวกับเรื่องราวของ ของภาพว่าได้สื่ออะไรให้ผู้ดูบ้าง เช่น เป็นภาพที่ ดีเพราะแสดงถึงความอบอุ่นของครอบครัว มีแม่ มีลูก เป็นภาพที่คนแสดงถึงชีวิตประจำวัน การทำมาหากินของชาวชนบท ความสัมพันธ์ของ คนกับสัตว์เลี้ยง เป็นภาพที่ไม่ดีรู้สึกอึดอัดเหมือน อยู่ในกรอบ.....</p>	
2.	<p>ประเมินค่างานศิลปะเกี่ยวกับ การแสดงออกทางอารมณ์ ความคิด ความรู้สึกภายใน ภาพงานศิลปะ</p>	<p>พูดถึงคุณค่างานศิลปะเกี่ยวกับการแสดงออกทาง อารมณ์ ความคิด ความรู้สึกภายในภาพว่าดี หรือไม่ เพราะได้สื่ออะไรให้ผู้ดูบ้าง เช่น เป็น ภาพที่ดีแล้วรู้สึกสดชื่น เป็นภาพที่ไม่ดีให้ความ รู้สึกเหมือนถูกกักขังในกรอบสี่เหลี่ยม เป็นต้น....</p>	

รายการ	เกณฑ์การตอบสนองงานศิลปะ โดยการพูด	คำอธิบาย	ความถี่ของ การพูด
3.	ประเมินค่างานศิลปะเกี่ยวกับองค์ประกอบมูลฐานทางศิลปะ และหลักการจัดองค์ประกอบทัศนศิลป์	พูดถึงคุณค่าของงานศิลปะเกี่ยวกับองค์ประกอบมูลฐานทางศิลปะ คือ สี เส้น รูปร่าง-รูปทรง พื้นผิว พื้นที่ แสง-เงา หลักการจัดองค์ประกอบทัศนศิลป์ คือ ความสมดุล ความกลมกลืน ทิศทาง สัดส่วน การตัดกัน ความเคลื่อนไหว การลดหลั่น ว่าได้สื่ออะไรให้กับผู้ดูบ้าง เช่น เป็นภาพที่ดี สีสด (สี) รูปคนเหมือนจริง (รูปร่าง-รูปทรง) เป็นภาพที่ดีกระจายสิ่งต่างๆ ได้เต็มทั้งภาพ (ความสมดุล) สีต่างๆ ในภาพสวยเหมือนธรรมชาติ (สี ความกลมกลืน) เป็นภาพที่ดี สีคมชัด สีตัดกันดี (สี การตัดกัน) เส้นคมมันคง (เส้น) เป็นต้น.....	
4.	ประเมินค่างานศิลปะเกี่ยวกับเทคนิควิธีการในการสร้างงานศิลปะ	พูดถึงคุณค่างานศิลปะเกี่ยวกับเทคนิควิธีการต่างๆ ในการสร้างงานศิลปะ เช่น ภาพดีระบายสีสวย วาดภาพได้สวยดี สีเส้นได้คมชัด เป็นต้น.....	

แบบบันทึกคำพูดของนักเรียน

คำชี้แจง

1. แบบบันทึกนี้ใช้ในการบันทึกคำพูดของนักเรียน ที่ได้จากการตอบคำถามในชุดคำถามในแต่ละชั้นของการตอบสนองงานศิลปะ โดยการพูด ทั้ง 4 ชั้น ตามทฤษฎีของเฟลด์แมน
2. แบบบันทึกนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ
ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน
ตอนที่ 2 ตารางบันทึกคำพูด

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน

ชื่อ.....นามสกุล.....
อายุ.....เพศ.....
ชั้น.....โรงเรียน.....

ภาคผนวก ง

ตัวอย่างการตอบสนองงานศิลปะโดยการพูดของนักเรียน

ตัวอย่างการตอบสนองงานศิลปะโดยการพูดของนักเรียนจากการดูภาพงานศิลปะ ตาม
เกณฑ์การตอบสนองงานศิลปะโดยการพูด ในขั้นที่ 1 การบรรยาย

ภาพงานศิลปะ	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
<u>ภาพเหมือนจริง</u>	คน, เด็ก, เด็กผู้หญิง เด็กผู้ชาย, พี่, พี่สาว น้องชาย, แม่, ลูก, ผู้ชาย, ผู้หญิง, แม่อุ้มลูก พี่จับมือน้อง, พี่ให้ดอกไม้ น้อง, น้องมองพี่, พี่ใหญ่ ผู้หญิง 2 คน, น้า, พี่ชาย 1 คน, เด็กผู้หญิงถือดอกไม้, แม่ของเด็ก, แม่ กำลังอุ้มลูก, น้องกำลัง มองพี่, พี่กำลังถือดอกไม้ ให้น้อง, โต๊ะนั่ง, กระโปรง, เก้าอี้	เด็ก, พี่สาว, แม่, น้อง คน, ลูก, พี่, เด็กผู้หญิง คน 3 คน, พี่ชาย, ผู้หญิง, เด็กผู้ชาย, ลูก คนเล็ก, ผู้หญิงคนหนึ่ง, แม่อุ้มลูก, ผู้หญิงอุ้มลูก พี่ถือดอกไม้อยู่, พี่จับมือ น้อง, แม่ใส่ชุดสีดำเป็น ลวดลาย, พี่กำลังมอง เด็ก, คนกำลังอุ้มทารก, ลูกผู้หญิงกำลังจับมือน้อง, พี่สาวกำลังหอมมือเด็ก	เด็กผู้หญิง, คน, เด็ก ผู้ชาย, ลูก, พี่สาว, น้องสาว, พี่ใหญ่, ครอบครัว, เด็กผู้หญิง ถือดอกไม้, ผู้หญิง 2 คน, น้อง, พี่สาว, ลูกชาย, เด็กทารก ผู้หญิงคนหนึ่ง, ผู้หญิง ที่เป็นพี่ใหญ่, เด็ก คนหนึ่งเป็นลูก, หู ของแม่สีแดง, ผมของ น้องสีเหลือง
<u>ภาพกึ่งนามธรรม</u>	คนวิเศษ, คนมองหน้า ม้า, คนโดนผูกเชือก, หน้าคน, ผู้หญิงนอนอยู่, ผู้หญิง, คน 2 คน, หน้า คนใหญ่ใส่หมวก, คนถือที่ ตักน้ำแข็ง, คนถือขวาน คนแบกธง, คนหน้าสีเขียว สายตาที่จ้องมองของคน,	ผู้หญิงทกล้ม, หน้าคน, ผู้หญิง, พี่ชาย, คน, มือ คนอีกคนหน้าสีเขียว, คนแบกจอบ, คนถือดอกไม้, คนครึ่งตัว, คนวิเศษ นมวัว, ใบหน้าแพะมี ผู้หญิงที่เอานมจากแพะ ผู้ชายคนหนึ่งอยู่ในบ้าน	คน, ผู้หญิง, หน้าคน ผู้หญิงหัวทึม, คนอยู่ใน โบสถ์, พี่ชายใส่เสื้อ สีดำกางเกงสีขาว, ผู้หญิงกำลังกลับหัวกลับ หาง, พี่ชายหน้าสีเขียว ริมฝีปากสีขาว, ม้า, วัว, สัตว์, หัวม้า,

ภาพงานศิลปะ	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
<p>ภาพนามธรรม</p>	<p>วัว, แพะ, ม้า, กวาง, หัวม้า, หน้าสัตว์, หมวกไม้กางเขน, แหวน, สร้อยคอ, ลูกปัด, บ้านดอกไม้, ฟ้ายา, ดิน, พระจันทร์, กุหลาบ</p> <p>คน, หมอของคน, หู, มือขา, กระจก, หัวกะโหลกแขน, ซาก, หม, หม่าป่าแมงมุม, ตึกแดน, ไก่ปลา, เป็ด, เขาสัตว์, ตรงนี้เหมือนม้า, นกตัวใหญ่, กุ้ง, แมลง, มดกวาง, สิ่งมีชีวิต, ไคโธเสาร์, สัตว์ประหลาด, กระจกเสื่อ, ชูง, เชือก, ท่อไฟ, ขวาน, โคนต้นไม้ดอกไม้สีแดง</p>	<p>หลังหนึ่ง, มีมือถือดอกไม้ อยู่กลางหน้าแพะและคนคนเอาขาไว้ข้างบนเอาหัวห้อยลงมา, หน้าวัว, ม้า, แพะ, ลา, แหวน,</p> <p>คนค้มเกล้า, คนเป่าปี่, คนนอน, หัวกะโหลก, แขนคน, นก, งู, สัตว์, แมลง, กระจกนก, แมงมุม, จระเข้, ตะขบ, ปู, กุ้ง, หินไฟ, ต้นไม้ 1 ต้น, ลำธาร, ถนน, น้ำตก, กิ่งฟ้า, พันดิน, ลูกไฟ</p> <p>นกกำลังบิน, มงกุฎกะทะ, เชือก</p>	<p>หน้าคนกำลังจ้องตา, สร้อยรูปไม้กางเขน, แหวน, อาวุธ, หมวก มีบ้านเรือนมาก, กิ่งฟ้ามีค, ปากบ, กุหลาบ ก้อนหิน, ดอกไม้, ต้นไม้</p> <p>ตัวคน, โตรงกระดุก หัวใจ, ขา, นิ้ว, สิ่งมีชีวิต, ปลา, เสือ</p> <p>สิ่งมีชีวิต, จระเข้ เห็นเหมือนภาพสัตว์, เป็ด, ปู, ก้อนไม้, กะทะ, เศษขยะต่าง ๆ เต่าไฟ, แสงสว่างจากดวงอาทิตย์, เห็นเปลวไฟ, โขดหิน, มงกุฎ, ริมบัน, ภูเขา</p>

ตัวอย่างการตอบสนองงานศิลปะโดยการพูดของนักเรียน จากการดูภาพเหมือนจริง ตามเกณฑ์การตอบสนองงานศิลปะโดยการพูด ในชั้นที่ 2 การวิเคราะห์โครงสร้าง

ภาพงานศิลปะ	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
<u>ภาพเหมือนจริง</u>	เส้นเล็ก, เส้นโค้ง, เส้น ลาช ๆ, สีมือ, สีเข้ม, สีสดใส, สีตลกต้งเฮอะ, สีไม้เข้มเกินไป, เส้นตรง สีสมคูลย์, สีเป็นธรรมชาติ ตัวเด็กใหญ่อ้วน, หูรูปร่าง กลม	คันเส้นหน่อจะดี, ตีเส้น ใช้ได้, ลากเส้นเป็นรูป ว่าง, ใช้สีเหมาะสม, สีเหมือนจริง, สีมืด, สีของภาพเหมาะสมแต่ชุด คุดอกดำ ๆ ไปหน่อ, ใช้สีเข้ากับผมเข้ากับ บุคลิก, สีเหมาะสมกับ ภาพ	ภาพม่มีการตัดเส้นให้ ได้, เส้นอ่อนช้อย, เส้นคม, สีเข้ากับภาพ, สีไม่ดูฉาด, ภาพดูมืด ไปไม่เหมาะสมกับภาพ แม่ลูก, ใช้สีเรือบร้อย อ่อนโยนสีที่คนคล้าย ความจริง, ใช้สีมืดทึบ สีเหมือนธรรมชาติ, ภาพสมคูลไม่เอียงไป ใดข้างหนึ่ง
<u>ภาพกึ่งนามธรรม</u>	สีเข้ม สีอ่อน ๆ สีเป็น ธรรมชาติ ภาพสมคูล ใช้สี ถูกต้องแต่หน้าคนต้องใช้สี เนื้อ, หน้าคนใหญ่, สีตัว ม้าเหมือนของจริง, ต้นไม้ มีรูปร่างเฉ	เส้นคม, เส้นลากเป็น รูปร่าง, เส้นไม้ค่อยใช้ ไม้บรรทัด ใช้มืออย่าง เดียว, สีเข้ม ใช้สีถูก ต้องทำให้เห็นความสำคัญ ของภาพ, สีภาพคแต่หน้า คนออกจะครึ้ม ๆ ไป หน่อ มืดไปไม่เหมือน หน้าคนจริง, จัดสีเป็นที่ ใช้สีถูกต้อง, จัดรูปร่าง	ตัดเส้นได้ดี เส้นมีหนัก เบา, การตัดเส้นใช้ได้ มีการลากเส้นไปตามรูป, สีตรงบ้านดูหนาไปหน่อ, สีที่คนไม่เหมาะสม, สี บางครั้งไม่เข้ากัน, การใช้สีตรงบ้านดูมืด ไปหน่อ, รูปทรงของ หน้าม้าใช้ได้, พื้นถนน ขระขระ, จัดภาพไม่ดี

ภาพงานศิลปะ	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
<p><u>ภาพนามธรรม</u></p>	<p>ภาพไม่ค่อนข้างสมบูรณ์, สีเข้ม, สีและไปหน่อส, สีไม่ค่อนข้างกัน, สีพอใช้ได้ สีและไม่เรียบร้อย, สีดำเข้ม, ท ใช้สีไม่ออก นอกเส้น</p>	<p>ไม่ดี, การจัดภาพไม่ เหมาะสม, ภาพคนกับ หน้าม้าต้องให้มีลักษณะ เด่น, เส้นอีกอีกทำให้ดูไม่รู้ เรื่อง, เส้นบางอย่าง อ่อน, ใช้สีไม่ค่อนข้างสี ละเอียด, สีสะอาดไป, สี ปะปนกันดูไม่ออก, ใช้สี ไม่ชัดไม่เรียงสี, รูปร่าง ควรจัดให้ดีกว่านี้, จัดภาพมองไม่ค่อนข้างรู้เรื่อง</p>	<p>อีกข้างสีเข้มอีกข้างสี อ่อน, บางส่วนของภาพ ดูจะเหลือพื้นที่มากเกินไป เส้นไม่ละเอียด, เส้นไม่ค่อนข้างเรียบ, เส้นไม่เสมอกัน, ให้สีไม่เหมาะสม, บางสีดูฉูดฉาดไป, จัดสีได้แปลกตา, ให้สีแตกต่างกัน, จัดภาพไม่ค่อนข้างเรียบร้อย, จัดภาพไม่เสมอกัน หนักไปข้างใดข้างหนึ่ง</p>

ตัวอย่างการตอบสนองงานศิลปะโดยการพูดของนักเรียนจากการดูภาพงานศิลปะตาม
เกณฑ์การตอบสนองงานศิลปะโดยการพูด ในชั้นที่ 3 การตีความ

ภาพงานศิลปะ	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
<u>ภาพเหมือนจริง</u>	<p>ให้รู้เรื่องเด็ก, ให้รู้เรื่องแม่และลูก, ให้รู้เรื่องพี่น้อง, เรื่องแม่เลี้ยงลูก, เรื่องแม่กำลังอุ้มลูก, เรื่องคนกำลังอุ้มเด็ก, เรื่องของแม่, บอกให้รู้ถึงแม่ลูก ครอบครัว, ให้รู้เรื่องต้นไม้, ให้รู้เรื่องธรรมชาติ</p>	<p>บอกเรื่องครอบครัว, บอกเรื่องแม่กับเด็ก, บอกเรื่องแม่มีพระคุณ, บอกเรื่องแม่ห่วงลูก, ให้รู้เรื่องความรักความสุข, ให้รู้เรื่องพระคุณของแม่, เรื่องการรักป่าและรักสัตว์, เรื่องความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่กันและกัน, เรื่องความรักซึ่งกันและกัน, เรื่องการทะนุถนอมลูก</p>	<p>บอกเรื่องแม่, บอกว่าแม่พาไปเที่ยวป่า, ได้สูดอากาศบริสุทธิ์, บอกเรื่องว่าเด็กควรอยู่ในที่อากาศบริสุทธิ์, เรื่องแม่ให้ความอบอุ่นแก่ลูก, เรื่องแม่มีบุญคุณกับลูก, ให้รู้ว่าเด็กมีความสำคัญต่อประเทศชาติ, เรื่องความร่วมมือของธรรมชาติ</p>
<u>ภาพกึ่งนามธรรม</u>	<p>บอกให้รู้เรื่องเด็กผู้หญิง รีดนมแพะ, เรื่องคนเลี้ยงม้า, เรื่องหมู่บ้าน, เรื่องคน ดอกไม้ หน้าคน, บอกเรื่องคนกำลังพูดให้วัวฟัง, เรื่องเรากำลังให้ดอกไม้แพะ, ให้เรานึกถึงบุญคุณของม้า, ให้รู้เรื่องคุณค่าของสัตว์, เรื่องการช่วย</p>	<p>เรื่องคนเลี้ยงวัว, เรื่องคนพูดกับแพะ, บอกเรื่องมนุษย์และสัตว์, ให้รู้เรื่องเกี่ยวกับหน้าคน, เรื่องการเลี้ยงสัตว์, ให้รู้เรื่องการเป็นม้าของหมู่บ้าน, ให้รู้เรื่องการรีดนมวัวเป็นอย่างไร ให้รู้เรื่องโปสดีคล้าย ๆ</p>	<p>ให้รู้เรื่องคนมีฐานะแตกต่างกัน, เรื่องการอยู่ร่วมกันช่วยเหลือกัน, เรื่องความลำบากของการทำงานให้รู้จักสามัคคีในการทำงาน, เรื่องความรักใคร่ของคนและสัตว์, บอกให้รู้เรื่องความรักของ</p>

ตัวอย่างการตอบสนองงานศิลปะโดยการพูดของนักเรียนจากการดูภาพงานศิลปะตาม
เกณฑ์การตอบสนองงานศิลปะโดยการพูด ในชั้นที่ 4 การประเมินค่า

ภาพงานศิลปะ	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
<u>ภาพเหมือนจริง</u>	ชอบเพราะแม่ว่าสวย, ชอบเพราะแม่กำลังจับมือ ลูก, รู้สึกดีใจเพราะเห็น แม่อุ้มลูก, รู้สึกมีความสุข ที่ได้เห็นภาพเพราะมีคน จับมือเด็ก, รู้สึกว่าครอบ ครวมีความสุข, ชอบ เพราะสีสวย, ชอบเพราะ แม่รักลูก	ชอบเพราะภาพสวยเป็น ครอบครัวที่น่ารัก, ชอบ เพราะภาพร่มรื่นไม่มี คนตัดไม้ทำลายป่า, รู้สึกดีใจที่แม่เลี้ยงลูกมา จนโต, รู้สึกว่าแม่ทุกคน ต้องรักลูก, รู้สึกดีเพราะ การรักลูกเป็นสิ่งที่ดี	รู้สึกอบอุ่นเพราะแม่รักลูก รู้สึกอยากเป็นเด็ก 2 คน ขึ้นเพราะมีแม่เอาใจใส่ คอยดูแลอย่างใกล้ชิด, รู้สึกเอ็นดูสบายร่ม รื่นอากาศแจ่มใส, รู้สึก ว่าแม่มีความสำคัญ, รู้สึกดีเพราะการใช้สี ใช้ได้
<u>ภาพกึ่งนามธรรม</u>	ชอบเพราะวิวน่ารัก, รู้สึกชอบเพราะมีคนริมนม วิวจะได้น้ำนมมากิน, ชอบ เพราะว่าควรรอนุรักษ์สัตว์, เกิดความรู้สึกดีเพราะว่า ทุกคนระลึกถึงน้ำ น้ามีบุญ คุณต่อเรา, ชอบเพราะ ภาพมีสีสันสวย, ดีเพราะ มีสีแตกต่างกัน	รู้สึกชอบเพราะวิวมี ประโยชน์ต่อเรา, รู้สึก หมั่นหมองเพราะมีคนตาส ตั้นไม่น้อลง, รู้สึกชอบ เพราะว่าให้ความคิด เรื่องการดำรงชีวิตของ คน, รู้สึกสงสารสิ่งมีชีวิต ในโลก, ชอบเพราะมี สีสันสวยงาม	สบายตาเพราะคนใน หมู่บ้านมีความสุข, รู้สึกน่ากลัวเพราะคน ในภาพกำลังจะฆ่าผู้หญิง รู้สึกว่าชีวิตในเมืองนี้มี แต่ความเห็นแก่ตัวไม่ ช่วยเหลือกัน, รู้สึกชอบ เพราะสีของภาพเห็น เด่นชัด

ภาพงานศิลปะ	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
<u>ภาพนามธรรม</u>	รู้สึกชื่นใจเห็นสัตว์ต่าง ๆ กำลังว่ายน้ำ, ชอบเพราะเปิดสวย, สบายตาเพราะสีคู่สวย, รู้สึกชอบเพราะสีแดงสวยดี, รู้สึกชอบเพราะสีเออะดี, ชอบเพราะสีแตกต่างกัน	รู้สึกน่ากลัวเพราะมีหัวกะโหลก, รู้สึกชอบเพราะทำให้รู้ว่าสัตว์ทุกตัวมีชีวิตเหมือนมนุษย์, รู้สึกชอบเพราะสีส้มสวย, รู้สึกชอบเพราะสีเข้ม, รู้สึกไม่ดีเพราะภาพไม่สดชื่น ภาพสีแดงเกินไป	รู้สึกร้อนเพราะภาพเป็นพวกเปลวไฟ, รู้สึกว่าภาพมีจินตนาการดีเกี่ยวกับความเป็นอยู่, รู้สึกร้อนแรงเพราะสีดูจาด, รู้สึกดีสีร้อนและเย็นสวยและแปลก, รู้สึกดีเพราะภาพมีลวดลายดี

ประวัติผู้เขียน

นางสาวสาวิตรี จันทรสวัสดิ์ เกิดวันที่ 6 พฤศจิกายน พ.ศ. 2509 ที่อำเภอเมืองฯ จังหวัดสมุทรปราการ สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีครุศาสตรบัณฑิต เกียรตินิยมอันดับ 2 สาขาประถมศึกษา ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2531 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเมื่อ พ.ศ. 2534 ปัจจุบันรับราชการที่โรงเรียนวัดศรีวนาราม อำเภอเมืองฯ จังหวัดสมุทรสาคร